

[Hem](#) > ... > [Dina Rättigheter](#) > [Minderårigas Rättigheter Vid Domstolsförfaranden](#) > Austria

Innehåll inlagt av
Österrike

Minderårigas rättigheter vid domstolsförfaranden

Österrike

I den österrikiska civilprocesslagen fastställs allmänna principer för att höra minderåriga, dvs. personer under 18 år, i civilrättsliga förfaranden. Syftet med principerna är att tillgodose det särskilda behovet av skydd för minderåriga när de ställs inför stressande förhörssituationer. Det är möjligt att på begäran eller på eget initiativ avstå från förhör av minderåriga. Detta om förhöret i sig skulle äventyra den minderåriges välbefinnande, med beaktande av mental mognad, syftet med förhöret och den nära relationen till parterna i förfarandet, och om det inte finns något annat sätt att skydda den minderåriga. Om ett förhör endast skulle äventyra en minderårigs välbefinnande om det hålls i närvaro av parterna eller deras företrädare får ett separat förhör hållas, dvs. på annan plats, och om nödvändigt av vederbörligen kvalificerade sakkunniga. En person som den minderåriga har förtroende för får närvara under förhöret om det är i den minderåriges intresse. Om föremålet för talan i det civilrättsliga förfarandet har materiell anknytning till ett straffrättsligt förfarande och ett brottsoffer under 14 år i det straffrättsliga förfarandet ska höras i det civilrättsliga förfarandet ska en sakkunnig med lämpliga kvalifikationer genomföra förhöret. Allmänheten får vid behov utestängas från förhör vid en offentlig muntlig förhandling.

Straffrättsliga förfaranden för ungdomar i Österrike

Ungdomsbrottslighet omfattar handlingar som begås av personer mellan 14 och 18 år (§ 1.1.2 och 1.1.3 i lagen om ungdomsdomstolar [*Jugendgerichtsgesetz*, JGG]).

Brott som begås av minderåriga under 14 år undantas från åtal. I dessa fall kan förmyndardomstolen/familjedomstolen endast vidta åtgärder för att skydda och främja den minderåriges personliga utveckling (§ 4.1 i JGG).

Dessutom är brott som begås av ungdomar (dvs. personer mellan 14 och 18 år) inte straffbara om

1. de av särskilda skäl inte har en tillräcklig mognadsgrad för att förstå att gärningen är olaglig eller för att agera därefter,
2. de är under 16 år när brottet begås, om de inte gör sig skyldiga till grov vårdslöshet och det inte finns några särskilda skäl att använda ungdomsrättsvården för att avskräcka dem från att begå brott.

Ungdomsrättsvården fastställs i första hand i JGG och dess vägledande princip är att förhindra att lagöverträdare begår ytterligare brott och därigenom hjälpa dem att bli ansvariga, laglydiga medborgare (§ 5.1). Vissa förfarandebestämmelser i JGG och vissa begränsningar av straffens stränghet gäller även för personer mellan 18 och 21 år som betraktas som "unga vuxna" (§ 1.5 och 19 i JGG).

I regel halveras maximal fängelse och högsta beloppet för dagsböter i förfaranden som rör ungdomar. Detta gäller även i de flesta mål mot unga vuxna. Det finns inget minimistraff. Böter som beräknas baserat på värde, förmån eller skada - inklusive ersättning för värde och förverkande - får endast utdömas i den mån de inte äventyrar den tilltalades fortsatta utveckling (§ 5.4, 5.5 och 5.6 i JGG).

Ungdomar och unga vuxna som begår brott kan inte dömas till livstids fängelse. Ett brott där påföljden är livstids fängelse eller ett brott där påföljden är livstids fängelse i 10 till 20 år som begås av en ungdom som är 16 år

eller äldre medför ett fängelsestraff på 1-15 år, annars 1-10 år (§ 5.2 i JGG). Ett brott där påföljden är fängelse i 10-20 år medför ett fängelsestraff på mellan sex månader och tio år (§ 5.3 i JGG).

Straffrättsliga förfaranden för ungdomar i Österrike skulle kunna beskrivas som "avkriminaliseringsförfaranden" där det finns en möjlighet att avstå eller undanta från åtal. Åklagarmyndigheten får inte lagföra en ungdomsbrottsling om brottet endast medför böter eller fängelse i upp till fem år och om ytterligare åtgärder inte verkar behövas för att avskräcka ungdomsbrottslingen från att begå ytterligare brott. Den påstådda förövaren måste dock alltid åtalas om gärningen ledde till någons död (§ 6.1 i JGG). Under samma förutsättningar måste domstolen efter att ha inlett ett preliminärt förfarande eller åtal genom beslut avbryta straffrättsliga förfaranden till dess att huvudförfarandet har avslutats (§ 6.3 i JGG).

Om det verkar nödvändigt att formellt informera den påstådda förövaren om att vissa handlingar, såsom den rapporterade, är olagliga och om deras eventuella konsekvenser måste förmyndardomstolen göra detta på begäran av åklagarmyndigheten (§ 6.2 i JGG).

Dessutom är åklagarmyndigheten skyldig att erbjuda den tilltalade avledande åtgärder förutsatt det allmänna villkoret att brottet som gärningspersonen har begått inte betraktas som allvarligt, inte ledde till någons död och att det inte verkar vara nödvändigt med ett straff för att avskräcka den tilltalade från att begå ytterligare brott.

Följande fyra typer av avledande åtgärder finns: böter (§ 200 i straffprocesslagen [*Strafprozessordnung*, StPO]), samhällstjänst (§ 201 och 202 i StPO), skyddstillsyn med stöd av en övervakare och på vissa villkor (§ 203 i StPO) samt medling mellan brottsoffer och förövare (§ 204 i StPO). Under samma förutsättningar kan domstolen även avvisa det straffrättsliga förfarandet och besluta om avledande åtgärder.

Ett annat möjligt alternativ är att konstatera skuld utan påföljd (§ 12 i JGG) eller med påföljd (§ 13 i JGG). Vägledning, skyddstillsyn och domstolsbeslut kan vara en del av villkoren.

Enligt § 12 i JGG bör domstolen avstå från fällande dom om det endast rör sig om ett ringa straff som ska utdömas för en ungdomsbrottsling, och det kan antas att fastställandet av skuldfrågan i sig är tillräcklig för att avskräcka förövaren från att begå ytterligare brott.

Enligt § 13 i JGG får inga påföljder vidtas under en prøvotid på 1-3 år för brott som begås av ungdomar om det kan antas att domen och hotet om påföljd, i sig eller tillsammans med andra åtgärder, kan avskräcka förövaren från att begå ytterligare brott.

Möjligheten att meddela villkorlig eller ovillkorlig fällande dom ingår också i uppsättningen rättsliga svar på ungdomsbrottslighet.

Om det verkar nödvändigt att formellt informera den påstådda förövaren om att vissa handlingar, såsom den rapporterade, är olagliga och om deras eventuella konsekvenser måste förmyndardomstolen göra detta på begäran av åklagarmyndigheten (§ 6.2 i JGG).

För att undvika de negativa konsekvenserna av kortvarigt frihetsberövande i synnerhet bör frihetsberövande före rättegång endast tillämpas om det är nödvändigt och inget annat alternativ finns. Frihetsberövande före rättegång får inte tillämpas för ringa förseelser.

Åklagare och domare är skyldiga att regelbundet bedöma om frihetsberövande före rättegång är nödvändigt. Därför - och för att utforska andra processuella möjligheter - måste möten anordnas med ungdomsbrottslingens sociala nätverk (socialt nätverksmöte) för att undvika frihetsberövande före rättegång.

Dessutom måste en individuell bedömning (bakgrundsstudie) göras i nästan alla fall. En sådan bedömning ska särskilt ta hänsyn till personlighet, mognadsgrad, ekonomisk och social bakgrund, familjebakgrund - även boendemiljö - samt ungdomsbrottslingens särskilda utsatthet.

Sist men inte minst säkerställer österrikisk ungdomsstraffrätt att domare och åklagare som handlägger straffrättsliga förfaranden mot ungdomar har särskild kunskap på området och tillgång till särskild utbildning.

Sammanfattningsvis innehåller den österrikiska lagen om ungdomsdomstolar verktyg som låter åklagare och domare fatta bästa möjliga beslut i straffrättsliga förfaranden mot ungdomsbrottslingar. Den säkerställer även högsta möjliga nivå av åtgärder för reparativ rättvisa.

Införlivandet i nationell lagstiftning av direktivet om barn i straffrättsliga förfaranden (direktiv (EU) 2016/800 av den 11 maj 2016 om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden, EUT L 132, 11.5.2016, s. 1) har också säkerställt att ungdomar företräds aktivt av en advokat vid det första polisförhøret (detta var redan föreskrivet för alla straffrättsliga förfaranden för brott, utan undantag). Dessutom måste förhör som hålls av polis eller andra brottsbekämpande myndigheter spelas in med ljud och bild om detta är proportionellt (särskilt om inget juridiskt ombud är närvarande). Misstänkta ungdomars rätt till information har också utökats i enlighet med bestämmelserna i direktivet om barn i straffrättsliga förfaranden. De återstående bestämmelserna i direktivet föreskriver rättigheter som redan fanns i JGG.

- Rättigheter för barn som är brottsoffer i straffrättsliga förfaranden:

Utöver brottsoffers allmänna rättigheter (§ 66 ff. i StPO) innehåller Österrikes straffrättsliga förfaranden ett vitt spektrum av särskilda rättigheter och åtgärder för att skydda barn som är brottsoffer, till exempel följande:

- Utnämning av en förvaltare för barn som är brottsoffer i de fall som avses i § 66a.3 i StPO.
- Information om rymning, gripande och den första obevakade permissionen från anstalten, eller om nära förestående eller faktisk frigivning av den frihetsberövade personen. Här ingår även information om de instruktioner som har getts denne för att skydda brottsoffret (§ 106.4 och 149.5 i den österrikiska lagen om fängelsestraff [*Strafvollzugsgesetz*]).
- Psykosocialt stöd och rättsligt bistånd i straffrättsliga förfaranden enligt § 66b i StPO (se nedan).
- Möjligheten till separat och effektiv kontradiktorisk prövning i utredningen och huvudmålet för att undvika direktkontakt mellan vittnen och den tilltalade (§ 165 och 250 i StPO).
- Om ett kontradiktoriskt förhör har ägt rum befrias vittnet från skyldigheten att avlägga ytterligare vittnesmål och protokollet från förfarandet kan läsas upp vid huvudförhandlingen (§ 252.1.2 a i StPO).
- Skydd av vittnets identitet (§ 10.3, 161.1 och 162 i StPO).
- Skydd av brottsoffrets privatliv (§ 228.4 i StPO; § 7a.1.1 i medielagen [*Mediengesetz*]).
- Möjlighet att höras som vittne i hemmet eller någon annanstans (t.ex. vid sjukdom, bräcklighet, i motiverade undantagsfall – § 160.1 och 247a i StPO).
- Brottsoffer under 18 år anses alltid vara särskilt utsatta och utöver brottsoffers allmänna rättigheter i straffrättsliga förfaranden har de följande särskilda rättigheter enligt förteckningen i § 66a.2 i StPO:
  - Rätt att höras av en person av samma kön (§ 66a.2.1).
  - Rätt till tolkningstjänster (§ 66.3) som om möjligt tillhandahålls av en person av samma kön under förhör med brottsoffret under förundersökningen och rättegången (punkt 1a).
  - Rätt att vägra svara på frågor om närmare uppgifter gällande brottet om de anser att det är orimligt att beskriva uppgifterna eller att svara på frågor som rör omständigheter av en högst personlig karaktär (punkt 2).
  - Rätt att begära att bli förhörd på ett lyhört sätt (§ 165 och 250.3 i StPO) under utredning och rättegång, och under alla omständigheter på det sätt som beskrivs i § 165.3 i StPO, vid behov av en sakkunnig (punkt 3). Detta gäller särskilt minderåriga brottsoffer vars sexuella integritet kan ha kränkts genom det brott som den tilltalade har åtalats för.
  - Rätt att kräva att allmänheten nekas tillträde till rättegången (§ 229.1 i StPO) (punkt 4).
  - Rätt till omedelbar information på eget initiativ i den mening som avses i § 172.4, 177.5 och 181a i StPO (punkt 5).
  - Rätt att ha en person de har förtroende för närvarande under förhör (§ 160.2 i StPO) (punkt 6).
- Enligt § 70.1 i StPO ska särskilt utsatta brottsoffer informeras om sina rättigheter enligt § 66a i StPO senast före deras första förhör.
- Information om brottsoffers rättigheter ska dessutom tillhandahållas på ett språk och på ett sätt som de förstår, med beaktande av deras särskilda personliga behov.
- Enligt § 160.3 i StPO får offer som ännu inte har fyllt 14 år endast höras i närvaro av en person som de har förtroende för. Det kan vara ett juridiskt ombud, ett rättsligt biträde eller någon annan betrodd person. Alla andra offer, särskilt offer som har fyllt 14 men ännu inte 18 år, har också rätt att höras i närvaro av en person som de själva har valt och har förtroende för. Denna rättighet ska anges i kallelsen till ett vittnesförhör.
  - Sedan 1997 har barnvänliga förhörsrum inrättats vid alla domstolar där straffrättsliga förfaranden genomförs.

Ett viktigt verktyg för skydd av brottsoffer är psykosocialt stöd och rättsligt bistånd i

straffrättsliga förfaranden. Detta beviljas kostnadsfritt för vissa kategorier av personer, på deras begäran.

Psykosocialt stöd och rättsligt bistånd finns

- för personer som har utsatts för våld eller ett farligt hot till följd av en avsiktlig gärning och vars sexuella integritet och självbestämmande kan ha kränkts eller vars beroendeställning har utnyttjats när gärningen begicks,
- om en persons död kan ha orsakats av ett brott och du är en nära släkting till den personen, eller om du är släkt med den personen och har bevittnat gärningen,
- för offer för terroristbrott,
- för offer för ett typiskt hatbrott online; detta omfattar ständig förföljelse, ihållande trakasserier genom telekommunikation eller ett datorsystem (cybermobbing) och anstiftan – även brott som förtal, anklagelse om en straffbar brottslig gärning, förolämpning eller förtal som har avvisats ingår om det finns tecken på att brottet begicks genom telekommunikation eller användning av ett datorsystem,
- för minderåriga som har bevittnat våldshandlingar inom sin sociala krets (våld i familjen, våld mot barn).

Brottsofferstöd krävs för att skydda brottsoffrets rättigheter och ska säkerställas av brottsoffrets stödinstitution.

I det psykosociala stödet ingår att förbereda brottsoffer för det straffrättsliga förfarandet och den tillhörande känslomässiga bördan, och att följa med dem vid förhör som vittne. Det omfattar även rättsligt bistånd och juridisk rådgivning, samt att brottsoffret företräds av en advokat i straffrättsliga förfaranden (§ 66b i StPO). Personer vars sexuella integritet kan ha kränkts och som ännu inte har fyllt 14 år får automatiskt psykosocialt stöd.

Förbundsjustitieministern har rätt att ingå avtal med lämpliga och väletablerade institutioner om stöd till de personer som avses i punkt 1 efter att ha kontrollerat de rättsliga kraven (§ 66b.3, första halvan av meningen, i StPO). Det federala justitieministeriet har anlitat ett stort antal lämpliga och väletablerade institutioner för att tillhandahålla psykosocialt stöd och/eller rättsligt bistånd. Många av dem, t.ex. centrum för skydd av barn, våldsförebyggande centrum och interventionscentrum, är specialiserade på att arbeta med barn.

Senaste uppdatering: 21/05/2024

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.